

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

REGIDORIA D'IGUALTAT I POLÍTIQUES INCLUSIVES

El 15 d'octubre de 2015, la Regidora d'Igualtat i Polítiques Inclusives va constituir la Comissió de Seguiment (s'hi adjunta relació d'entitats que la componen) del PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES A LA CIUTAT DE VALÈNCIA, aprovat per la Junta de Govern de l'Ajuntament de València el 14 de novembre de 2014.

L'objectiu general d'este protocol és establir procediments d'actuació i coordinació dels diferents recursos i agents implicats en la intervenció de casos de violència contra les dones al municipi de València.

Una vegada posada en marxa esta comissió de seguiment, es detecta que en ocasions les dones prescindixen de continuar els processos judicials per l'alt cost emocional, físic i econòmic que suposa per a elles. Per a evitar esta situació, s'ha considerat oportú abordar el tractament judicial de la violència de gènere al municipi de València i interessar l'aplicació efectiva de la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la Víctima del Delicte, i en este sentit s'acorda remetre als òrgans competents els suggeriments de bones pràctiques següents.

SUGGERIMENTS DE BONES PRÀCTIQUES

1. Seria aconsellable que, en la realització de les denúncies al jutjat, es procure la privacitat de la denunciant habilitant els mitjans humans, materials i d'espai necessaris, evitant vulneracions de la seua intimitat que puguen produir-se per la presència de moltes persones, tant empleats/ades públics/iques com altres persones usuàries del jutjat, en espais pròxims al lloc on es recull la denúncia.
2. Es proposa que els òrgans competents destinen recursos suficients per a proveir de mitjans personals i materials amb la finalitat d'agilitar les diligències d'instrucció i s'assenyalen els judicis amb celeritat, evitant així els perjudicis que un procés llarg suposa en el procés personal i emocional de la víctima.
3. Es proposa que s'incremente la formació continuada i específica en l'àmbit judicial en perspectiva de gènere i en igualtat per a garantir una justícia equitativa i de qualitat tendent a evitar praxis inadequades (com ara comentaris que puguen fer sentir a la víctima qüestionada en la seua versió, emissió de judicis de valor en la seua presència...) o resolucions judicials que revictimitzen les víctimes. Seria recomanable que s'abandonen els prejudicis cap a les víctimes basats en l'error sobre el nombre de denúncies falses.
4. Seria positiu que es preste especial atenció a la valoració de la prova en els supòsits de contradenúncia o denúncia encreuada, utilitzada molt sovint com a mitjà de defensa del presumpte agressor, i s'eviten en la mesura que siga possible

situacions en què la legítima defensa de la dona víctima pugui acabar valorada com a agressió recíproca.

5. Seria necessària l'adaptació del llenguatge utilitzat en les resolucions judicials, sobretot en les sentències, a la capacitat general de comprensió perquè la seua complexitat fa que les dones víctimes, a vegades, no entenguen el seu abast.
6. Suggestim que es treballi per a millorar la prestació de l'assistència gratuïta per professionals del torn d'ofici de l'ICAV, tant del torn de violència com del torn de família, a través de la millora de les seues condicions laborals, formació en perspectiva de gènere i violència de gènere. També haurien de regular-se mecanismes de garantia de l'accés de la víctima a l'advocada o a l'advocat designat, bé telefònicament o en la seua oficina. Seria així mateix aconsellable regular alguna solució per als supòsits en què no s'establix el contacte, o el tracte pugui no ser l'adequat, a través d'un sistema de finestreta única per mitjà de l'Oficina d'Atenció a Víctimes del Delicte. S'haurien de prendre les mesures oportunes perquè el servei es preste a través de professionals accessibles i amb formació, que s'involucren activament en el respecte dels drets de la dona en el procés penal informant-les dels tràmits judicials, realitzant una atenció professional activa (en la proposta de proves, mesures de protecció de la confidencialitat de les víctimes si cal...) i que, si és el cas, negocien o insten els millors acords i mesures per a elles en els assumptes civils.
7. Considerem així mateix necessari millorar la formació en perspectiva de gènere i violència de gènere de les/els intèrprets per a dones migrants. Canviar una paraula pot canviar per complet el sentit i el sentiment del que es conta.
8. Si bé el criteri de competència per a determinar territorialment el JVD que correspon s'establix en la Llei d'enjudiciament criminal i és el domicili de la víctima, la interpretació de la Fiscalia General de l'Estat, posteriorment avalada pel Tribunal Suprem, entén que ha de determinar la competència del JVD el domicili de la víctima en el moment de la comissió dels fets. Això suposa que les dones que, per a la seua protecció, han hagut de traslladar el seu domicili a altres ciutats, tinguen molts problemes per a anar a les actuacions judicials, qualsevol que siga la distància i la despesa que suppose això. Vista la interpretació que ha prevalgut i la problemàtica que genera, seria aconsellable que s'estudien mesures per a evitar estos desplaçaments, bé amb l'ús de noves tecnologies com la videoconferència o la inclusió de les despeses de desplaçament i allotjament i manutenció de la víctima, en els dies assenyalats per a judici, dins del benefici de justícia gratuïta.
9. La legislació actual permet la competència als jutjats de violència sobre la dona de molts assumptes connexos, la qual cosa facilita també la designació d'un únic advocat/ada d'ofici. No obstant això, continuen havent-hi supòsits en què la legislació i/o el seu criteri aplicatiu no permeten conèixer als JVD. Es tracta dels suposats delictes comesos contra els i les descendents, menors o incapaços/incapaces, respecte als qui solament si l'acte de violència és coetani, és a dir, en unitat d'acte o amb una relació de proximitat o causal, es considera que és competència del JVD. Seria aconsellable que este criteri s'avaluara, ja que es tracta de menors d'edat que es troben o s'han trobat en l'entorn en què es produïxen els actes de violència de gènere. Estos i estes menors, de conformitat

amb l'article 1.2 de la Llei orgànica de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, en la redacció que en fa la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, són considerats també víctimes, la qual cosa en faria aconsellable el coneixement dels JVD a fi d'evitar a les dones, mares i víctimes, la desfilada davant d'advocats/ades i davant d'òrgans judicials diferents, la qual cosa les esgota físicament i mentalment i produïx una victimització secundària pels múltiples processos penals. Cal tindre en compte que, en molts casos, els processos de violència sobre la dona comporten una escalada de la violència familiar i la instrumentalització de les i els menors que, en ocasions, són víctimes de violència domèstica amb la finalitat última d'exercir una violència psicològica sobre la mare.

10. Així mateix, respecte a les i els menors filles/fills de víctimes de violència de gènere, seria recomanable que, en les mesures civils que s'acorden judicialment, s'inclouen les autoritzacions perquè la mare pugui realitzar, si és necessari, els tràmits d'empadronament i escolarització d'estos i estes menors, com també perquè puguin els i les menors accedir a l'atenció sanitària en les unitats de salut mental infantil, o a l'atenció psicològica en els centres habilitats per a això, sense necessitat de consentiment del presumpte agressor o del ja condemnat. S'evitarien així els obstacles que posen habitualment estos i que obliguen les dones víctimes a judicialitzar posteriorment l'accés a cadascun dels tràmits i servicis esmentats.
11. És imprescindible que els òrgans judicials escolten les i els menors en els processos de família i en els de violència de gènere, en aplicació de les disposicions de l'article 92.6 del Codi Civil i de l'article 9 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, en la redacció que en fa la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol.
12. Seria convenient revisar el contingut que s'està donant al concepte jurídic "interés superior del xiquet o xiqueta" i adequant-lo al que es recull en l'article 2 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, en la redacció que en fa la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol. Si entenem este interés com el conjunt d'accions i processos tendents a garantir un desenvolupament integral i una vida digna, així com les condicions materials i afectives que els permeten viure plenament i aconseguir el màxim benestar possible en un entorn familiar lliure de violència, caldria valorar en quina mesura és convenient que s'integre per la jutjadora o el jutjador, en este interés superior, el manteniment de la relació amb un progenitor contra el qual s'han pres mesures de protecció, siga perquè s'ha estimat que hi ha indicis d'actes de violència de gènere contra la mare o, fins i tot, en supòsits en què hi ha hagut condemna penal per violència de gènere. Seria positiu que estos supòsits, quan s'estime que, a pesar d'estos indicis o condemna, és interés de la o del menor i contribuïx al seu benestar i desenvolupament integral, mantindre la relació amb el presumpte agressor o amb el condemnat, es reconduïren sempre a través de les visites tutelades en punts de trobada familiar, amb valoració psicològica prèvia del pare. Respecte a això últim, seria així mateix aconsellable revisar la interpretació de l'interés superior del menor a supòsits detectats en els quals s'acorden judicialment visites en el punt de trobada familiar per a pares amb orde d'allunyament respecte del propi fill/filla que es visita, fins i tot en casos en què la pàtria potestat es troba suspesa.

En la Comissió de Seguiment del Protocol es va valorar la conveniència d'enviar estos suggeriments, provinents d'entitats i associacions que integren este protocol, a les institucions corresponents amb competència en este tema:

- Secretaria de Govern del Tribunal Superior de Justícia, perquè en prenga coneixement i els trasllade als òrgans judicials.
- Deganat dels jutges de València.
- Conselleria de Justícia.
- Direcció General de Justícia.
- Il·lustre Col·legi d'Advocats de València.
- Col·legi de Procuradors.
- Delegació de Govern.
- Col·legi de Psicòlegs.
- Col·legi de Treballadors Socials.
- Institut de Medicina Legal - Gabinet Psicosocial.
- Fiscalia Provincial de València, perquè en prenga coneixement i els trasllade a les fiscalies d'àrea i a la Secció de Menor, Civil i de Violència de Gènere.

València, 9 de novembre de 2016

NOTA. S'hi adjuntarà llista d'entitats i associacions que formen part d'este protocol.